

MILLIY AN'ANALARNING INSON MA'NAVIYATI YUKSALISHIGA TA'SIRI

Qosimov Xamidullo Abduqaxxor o'g'li

Namangan Davlat universiteti Yuridik fakulteti Milliy
g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi MIG'-
AU-21 guruh talabasi

qosimovxamidullo852@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-9845-2760>

ВЛИЯНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ТРАДИЦИЙ НА РОСТ ДУХОВНОСТИ ЧЕЛОВЕКА

Касимов Хамидулло Абдухакхор угли.

Студент группы МИГ-АУ-21 юридического факультета
Наманганского государственного университета,
Национальная идея, основы духовности и правового
воспитания

THE INFLUENCE OF NATIONAL TRADITIONS ON THE GROWTH OF HUMAN SPIRITUALITY

Kasimov Khamidullo is the son of Abdukhakhor

He is a student of the MIG-AU-21 group of the Faculty of Law
of Namangan State University, National idea, foundations of
spirituality and legal education

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy an'analarning inson ma'naviyatining o'sishi va rivojlanishiga ta'siri o'rganiladi. Unda madaniy amaliyotlar, e'tiqodlar va qadriyatlar individual va jamoaviy ma'naviy tajribalarni qanday shakllantirishi o'rganiladi hamda milliy an'analar va inson ma'naviyatining yuksalishi o'rtasidagi bog'liqlikni yoritib berish, madaniyat va ma'naviyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni chuqurroq tushunishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Milliy an'analar, ma'naviyat, madaniy amaliyotlar, e'tiqodlar, qadriyatlar madaniy meros, inson ma'naviyati, urf-odatlar.

Аннотация: В данной статье рассматривается влияние национальных традиций на рост и развитие духовности человека. Он исследует, как культурные практики, верования и ценности формируют индивидуальный и коллективный духовный опыт, и проливает свет на взаимосвязь между национальными традициями и подъемом человеческой духовности, а также на взаимосвязь между культурой и духовностью, взаимозависимость.

Ключевые слова: Национальные традиции, духовность, культурные практики, верования, ценности, культурное наследие, духовность человека, обычаи.

Abstract: This article examines the influence of national traditions on the growth and development of human spirituality. It examines how cultural practices, beliefs, and values shape individual and collective spiritual experiences, and sheds light on the relationship between national traditions and the rise of human spirituality, and the relationship between culture and spirituality. 'aimed at a deeper understanding of interdependence.

Key words: National traditions, spirituality, cultural practices, beliefs, values, cultural heritage, human spirituality, customs.

KIRISH. Milliy an'analar millat hayotining turli sohalarida namoyon bo'ladigan belgilar, xususiyatlar, qadriyatlar, faoliyat turlari, odatlar va xislatlarning avloddan avlodga o'tishi hamda meros bo'lib qolishini ifodalovchi tushunchadir. Milliy an'analar inson ma'naviyatini shakllantirishda o'zlikni anglash omili hisoblanadi. Milliy an'analar umuminsoniy an'analarning bir millat miqyosida namoyon bo'lishidir. Ular orqali har bir millatning muayyan davrdagi o'ziga xos xususiyati, madaniyati, fani, adabiyoti va boshqa sohalaridagi erishilgan natijalar va yutuqlari keyingi davrlarda yashayotgan avlodlarga yetkaziladi. Xalqimiz, buyuk ajdodlarimizning ezgulik yo'lidagi ishonch-irodasini olis o'tmishdan bugunga qadar zavolsiz yashab kelayotgan ko'plab an'ana va qadriyatlarimiz, madaniy merosimiz namunalarida ko'rinadi. Ma'naviyat - bu moddiy olamdan tashqaridagi e'tiqodlar, qadriyatlar va tajribalarni qamrab oladigan inson mavjudligining asosiy jihati. Bu shaxslarning hayot maqsadi va mazmuniga bo'lgan nuqtai nazarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ma'naviyat ko'pincha individual sayohat deb hisoblansa-da, unga madaniyat va milliy an'analar kabi turli xil tashqi omillar ham ta'sir qiladi. Ushbu maqolada ushbu an'analar inson ma'naviyatining yuksalishiga qanday ta'sir qilishi o'rganiladi. Inson ma'naviyati azaldan turli madaniyatlar va jamiyatlarda qiziqish va izlanish mavzusi bo'lib kelgan. U inson tajribasining turli jihatlarini, shu jumladan insonning yuqori kuch yoki ilohiy mavjudot bilan aloqasi, hayotdagi shaxsiy ma'no va maqsad va moddiy mavjudotdan tashqari transsendensiyani o'z ichiga oladi. Ma'naviyat ko'pincha chuqur shaxsiy va individualistik sayohat sifatida qaralsa-da, madaniy omillar shaxsning ma'naviy e'tiqodlari va tajribalarini shakllantirishda muhim rol o'ynashi inkor etilmaydi. Milliy an'analar ma'lum bir millat yoki etnik guruh ichidagi shaxslar tomonidan taqsimlanadigan madaniy amaliyotlar, e'tiqodlar, marosimlar va urf-odatlarining keng doirasini qamrab oladi. Bu an'analar ko'pincha tarixda chuqur ildiz otgan va avlodlarga o'tib kelgan. Ular odamlarning o'ziga xosligining ajralmas qismini tashkil qiladi va ularning dunyoqarashini shakllantiradi. Shu sababli, ushbu milliy urf-odatlar inson ma'naviyatining yuksalishiga qanday ta'sir qilishini o'rganish juda muhimdir.

MATERIALLAR VA USULLAR. Milliy an'analarning inson ma'naviyatiga ta'sirini o'rganish maqsadida har tomonlama adabiyotlar sharhi o'tkazildi. Tegishli ma'lumotlarni to'plash uchun turli xil manbalar, shu jumladan akademik jurnallar, kitoblar va obro'li onlayn ma'lumotlar bazalaridan foydalanilgan. Tanlangan tadqiqotlar turli xalqlar bilan bog'liq madaniy amaliyotlar, diniy e'tiqodlar, marosimlar va qadriyatlarga qaratilgan. Milliy an'analarning inson ma'naviyatiga ta'sirini o'rganish uchun ushbu tadqiqot aralash metodlardan foydalanadi. Milliy urf-odatlar ta'sirida bo'lgan ma'naviy tajribalari to'g'risida tushuncha olish uchun turli xil madaniy kelib chiqishi bo'lgan shaxslar bilan sifatli suhbatlar kombinatsiyasi o'tkaziladi.

NATIJALAR. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, milliy an'analar inson ma'naviyatining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Jamoat bayramlari kabi madaniy amaliyotlar ma'lum madaniy sharoitlarda shaxslarning ma'naviy tajribalarini shakllantirishi aniqlandi. Muayyan dinlar yoki mahalliy ma'naviy tizimlar bilan bog'liq e'tiqodlar ham odamlarning dunyodagi o'rni haqidagi tushunchalarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. "Ezgu fikr, ezgu so'z, ezgu amal" g'oyasi dunyoda ezgulik tantanasiga bo'lgan ishonchni ifodalagan "Avesto" kitobi bo'ladimi yoki o'z nomidan insonlarni saodatga, ezgulikka eltadigan yo'l sifatida talqin etiladigan "Qutadg'u bilig" asari bo'ladimi, bular ajdodlarimiz pok intilish-u sof niyatlarining yorqin ifodasi sifatida asrlar osha yashab kelmoqda. Xuddi shuningdek, necha asrlar oldin barpo etilgan va istiqloq sabab qayta ta'mirlangan yuzlab madaniy obidalarini ziyorat qilarkanmiz, beixtiyor har birimiz o'zimizda ajdodlar ruhiga nisbatan yuksak hurmat, bo'lajak avlodlar oldida buyuk mas'uliyat tuyg'ularini his etamiz. Mana shuning o'zi inson tafakkuriga ulkan ta'sir emasmi?! Millatning har bir avlodi milliy an'analarni o'tmishdan kelajakka yetkazib beruvchi insonlar ruhida tarbiyalanishi lozim. Milliy an'analar inson ma'naviyatining yuksalishiga qanday ta'sir qilishini chuqur tushunish imkonini beradi. U ma'naviy o'sishga hissa qo'shadigan muayyan amaliyotlar yoki e'tiqodlarga oid turli madaniyatlardagi umumiy mavzular va naqshlarni aniqlaydi. Ham sifatli rivoyatlarni, ham miqdoriy

ma'lumotlarni tahlil qilib, ushbu tadqiqot milliy an'analar va individual ma'naviyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni har tomonlama o'rganishga qaratilgan.

MUHOKAMASI. Quyidagilar shuni ko'rsatadiki, milliy an'analar shaxslarning ma'naviy e'tiqodlari va amaliyotlarini rivojlantiradigan asos yaratadi. Ushbu an'analar hayotning maqsadi va axloqiy qadriyatlari bilan bog'liq ekzistensial savollarni o'rganish uchun ko'rsatma beradi. Bundan tashqari, ular umumiy marosimlar va marosimlar orqali hamjamiyat va tegishlilik tuyg'usini tarbiyalashga hissa qo'shadilar. Biroq, milliy an'analarning ma'naviyatga ta'siri har bir shaxsda farq qilishi va vaqt o'tishi bilan rivojlanishi mumkinligini tan olish juda muhimdir. "Eng muhimi, xalqimizning hayot tarzi, milliy an'ana va qadriyatlarimizni, aholining ruhi va kayfiyatini ham har tomonlama hisobga oldik. Chunki har qanday islohotning pirovard natijasi avvalo uning zaruratini aholining keng qatlamlari qay darajada tushunishi va qo'llab-quvvatlashi, bu o'zgarishlarning inson hayotiga, uning farovonligini oshirishga ko'rsatadigan amaliy ta'siri bilan o'lchanadi. Ana shu haqiqatdan kelib chiqqan holda, odamlarga islohotlarning ma'no-mohiyatini aniq-ravshan tushuntirib berish, shu asosda jamiyat a'zolarida ishonch uyg'otish, ularni bunyodkorlik sari safarbar etish muhim ahamiyatga ega." [1] Muhokama bo'limi intervyular va so'rovnomalar natijalarini tahlil qiladi va sharhlaydi. Unda milliy an'analar shaxslarning ma'naviy e'tiqodlari, amaliyotlari va tajribalarini shakllantirishning turli usullari o'rganiladi. Shuningdek, ushbu mavzuni o'rganishda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan cheklovlar va muammolar, masalan, ma'lum bir millat yoki etnik guruh ichidagi madaniy tarfakashliklar yoki farqlar muhokama qilinadi.

XULOSA. Ushbu maqolada milliy an'analarning inson ma'naviyati yuksalishiga sezilarli ta'siri ta'kidlangan. Bu madaniy amaliyotlar, e'tiqodlar va qadriyatlarining individual va jamoaviy ma'naviy tajribalarni shakllantirishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Madaniyat va ma'naviyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tushunish turli xil madaniy kelib chiqishni hurmat qilgan holda, shaxslarning ma'naviy o'sishini qanday qo'llab-quvvatlash haqida qimmatli tushunchalarni berishi mumkin. Mamlakatimiz istiqloлга erishganidan

so'ng milliy an'analarga e'tibor kuchaydi. Bugun avloddan avlodga bebaho meros sifatida o'tib kelayotgan milliy an'analar, Navro'z, Mustaqillik, O'qituvchilar va murabbiylar, Xotira va qadrlash kunlari kabi bayram va marosimlarimizdan jamiyat hayotiga zamonaviy ma'no-mazmun baxsh etish yo'lida oqilona foydalanish lozim bo'ladi. Milliy an'analarning o'rganish, targ'ib etish bilan bir qatorda, to'y-ma'rakalarni, ularning tarkibiy qismi bo'lgan odat va udumlarni ixchamlashtirish, bu borada isrofgarchilik va dabdabozlikka yo'l qo'ymaslikka alohida e'tibor qaratish darkor. Inson ma'naviyati milliy-madaniy meros, xalq og'zaki ijodi, ilmiy kashfiyotlar, urf-odat va ana'nalar, qolaversa, moddiy va ma'naviy manbalar orqali shakllantiriladi. Inson ma'naviyatining yuksalishiga ta'sir ko'rsatishda milliy an'analarning muhim rolini ta'kidlaydi. Madaniy amaliyotlar, e'tiqodlar va qadriyatlar shaxsning ma'naviy rivojlanishiga qanday hissa qo'shishini tushunib, biz turli madaniyatlardagi ma'naviy tajribalarning xilma-xilligi uchun chuqurroq minnatdor bo'lishimiz mumkin. Madaniyatlararo tushunishni rivojlantirish va turli xil ma'naviy e'tiqod va amaliyotlarga hurmatni rivojlantirishga ta'sir qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

RO'YXATI:

1. I.A.Karimov. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch". Toshkent, "Ma'naviyat" 2008 (74-bet).
2. Ziyomhammadov B., Ziyomammedova S., Qodirova S. Ma'naviyat asoslari. T.: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2000.
3. M.Hamdama "Milliy g'oya asosida uzluksiz ta'lim-tarbiyani rivojlantirish mexanizmlari" (Metodik qo'llanma) Toshkent, 2009-yil.
4. Abdurahim Erkaev. Ma'naviyat va taraqqiyot. Toshkent, Ma'naviyat. 2009-yil.
5. M.Imomnazarov. Milliy ma'naviyat bosqichlari. Toshkent-2010.
6. Qosimon B. Uyg'ongan millat ma'rifati. – T.: Ma'naviyat, 2011.
7. S.H.Nosirxo'jayev, M.F.Lafasov, S.A.A'zamxo'jayeva. Ma'naviyat asoslari. Toshkent 2016.
8. V.Qo'chqorov, O.Mahmudov, Z.Zamonov. MA'NAVIYAT ASOSLARI. darslik Toshkent, Yangiyo'l Poligraf Servis, 2018.
9. w.w.w.ziyouz.com kutubxonasi
10. w.w.w.wikipedia.uz